

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101753

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-12-2023

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скоромна Алеся Костянтинівна

2. Alesia K. Skoromna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8961-4524

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Теорія та історія мистецтва

Дата захисту: 04-12-2023

Спеціальність за освітою: Ступінь вищої освіти "Магістр" спеціальності "Реставрація творів мистецтв"

Місце роботи здобувача: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ

23.103.015_ID2607

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17.01.15.17, 18.19.05, 18.31.09.31, 18.07.23, 18.31.22

Тема дисертації:

1. Шляхи розвитку і художні особливості київської Експериментальної майстерні художньої кераміки (1944–1985 рр.)
2. Paths of development and artistic features of the Kyiv Experimental Workshop of Artistic Ceramics (1944–1985)

Реферат:

1. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація. – Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. Київ, 2022. Дисертаційна робота є першим комплексним дослідженням київської Експериментальної майстерні художньої кераміки другої половини ХХ ст. Усебічне вивчення зазначеної теми здійснено на базі фондів і експозицій одинадцяти музеїв і наукових інституцій, а також п'яти приватних колекцій. Здійснено натурні обстеження архітектурної кераміки споруд громадського призначення і житлових будинків у Києві, в інших містах і селах Київської, Чернігівської, Черкаської, Полтавської, Миколаївської, Херсонської обл. Досліджено документи Центрального державного архіву-музею літератури і

мистецтва України та Центрального державного архіву вищих органів України. Проведено інтерв'ювання трьох митців: О. Грудзинської, Г. Севрук, Н. Крутенко. Комплексно досліджено історію ЕМХК, життєвий і творчий шлях Н. Федорової, встановлено важливі факти її біографії, визначено її вплив як керівника і технолога на формування і розвиток новаторських тенденцій в майстерні та керамопластиці.

Проаналізовано винайдення і застосування в ЕМХК окремих технологій виготовлення полив, глазурей, емалей, розписів, зокрема докладно описано історію відродження рецепту і технології червоних глазурей на основі сполук міді у відновному вогні («бичача кров») та інші. На основі багатьох музейних і приватних збірок, натурних обстежень побудована класифікація матеріалу, виявлено ключові типи і види архітектурної та декоративної кераміки, визначено провідну тематику і жанри, що знайшло відображення, зокрема, в ілюстративних додатках. Проаналізовано стилістичні риси кераміки та виокремлено творче надбання професійних художників і народних майстрів, введено до наукового обігу нові відомості про керамістів ЕМХК. Введено до наукового обігу і здійснено атрибуцію низки творів з колекцій київських Національного музею українського народного декоративного мистецтва, Державного музею іграшки, Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки ім. В. Г. Заболотного, приватної збірки з Канева. Введено до наукового обігу, проаналізовано і частково атрибутовано авторство кераміки в оздобленні фасадів громадських і житлових будівель Києва, Дніпро-Інгулецької насосної станції, реконструйованих історичних споруд (Київ, Переяслав-Хмельницький, Чернігів). Проаналізовані у дисертації матеріали можна використати при написанні відповідних розділів історії українського мистецтва другої половини ХХ ст., навчальних посібників, методичних розробок тощо. Ключові слова: кераміка, професійна кераміка, технологія виготовлення, «бичача кров», гончарство, традиції, народний орнамент, символобраз, орнітосимвол, атрибуція, реставрація, Ніна Федорова, Оксана Грудзинська, Галина Севрук, Людмила Мешкова.

2. Dissertation for obtaining the scientific degree of Doctor of Philosophy in specialty 023 – Fine art, decorative art, restoration. – National Academy of Fine Arts The dissertation is the first comprehensive study of the Kyiv Experimental Workshop of Art Ceramics of the second half of the twentieth century. The dissertation is the first comprehensive study of the Kyiv Experimental Workshop of Art Ceramics of the second half of the 20th century. A comprehensive study of the mentioned topic was carried out on the basis of funds and expositions of eleven museums and scientific institutions, as well as five private collections. On-site inspections of architectural ceramics of public buildings and residential buildings in Kyiv, other cities and villages of Kyiv, Chernihiv, Cherkasy, Poltava, Mykolaiv, and Kherson regions were carried out. The documents of the Central State Archive-Museum of Literature and Art of Ukraine and the Central State Archive of Higher Bodies of Ukraine were studied. Three artists were interviewed: O. Grudzynska, H. Sevruk, N. Krutenko. The history of the workshop, the life and creative path of N. Fedorova were comprehensively researched, important facts of her biography were established, and her influence as a manager and technologist on the formation and development of innovative trends in the workshop and ceramics was determined. The invention and application of certain technologies for the production of glazes, enamels, and paintings at the workshop are analyzed, in particular, the history of the revival of the recipe and technology of red glazes based on copper compounds in reduction fire («bull's blood») and others are described in detail. On the basis of many museum and private collections, field examination, a classification of the material was built, key types and types of architectural and decorative ceramics were identified, leading themes and genres were determined, which was reflected, in particular, in illustrative appendices. The stylistic features of ceramics were analyzed and the creative heritage of professional artists and folk craftsmen was singled out, and new information about ceramicists of the EWAC was introduced into scientific circulation. A number of works from the collections of the Kyiv National Museum of Ukrainian Folk Decorative Art, the State Toy Museum, and the State Scientific Architecture and Building Library named after V. Zabolotny, private collection from Kanev. Introduced into scientific circulation, analyzed and partly attributed the authorship of ceramics in the decoration of the facades of public and residential buildings in Kyiv, the Dnipro-Ingulets pumping station, reconstructed historical buildings (Kyiv, Pereiaslav-Khmelnytskyi, Chernihiv). The materials analyzed in the dissertation can be used when writing relevant sections of the history of Ukrainian art of the second half of the 20th century, teaching aids, methodological developments, etc. Key words: ceramics, professional ceramics, production technology, «sang de

boeuf», pottery, traditions, folk ornament, symbolic image, bird symbol, attribution, restoration, Nina Fedorova, Oksana Grudzinska, Halyna Sevruk, Lyudmila Meshkova.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0121 U 111260

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Скоромна, А. 2020. Керамопластика вхідних груп житлових будинків Північно-Броварського та Воскресенського масивів у Києві. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: науковий журнал, 4, с. 82–89.
- Скоромна, А. 2020. Художні особливості керамопластики вхідних груп житлових будинків Північно-Броварського масиву м. Києва. Культура і сучасність: альманах, 2, с. 175–180.
- Скоромна, А. 2021. Екстер'єрна та інтер'єрна керамопластика 1950 х років київської Експериментальної майстерні художньої кераміки. Народознавчі зошити, 3(159), с. 689–699. <https://doi.org/10.15407/nz2021.03.689>
- Скоромна, А. 2022. Історія створення та закриття Київської експериментальної майстерні художньої кераміки (1944–1987 рр.). Народознавчі зошити, 3(165), с. 585–593. <https://doi.org/10.15407/nz2021.03.689>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: матеріали дисертації можна використати при написанні історії українського мистецтва другої половини ХХ ст., навчальних посібників, при побудові відповідних розділів музейних експозицій і виставок; при формуванні фондів музейних колекцій, атрибуції творів. зібраний ілюстративний та архівний матеріал може стати основою монографічного видання, альбому або каталогу-резоне. окрім цього, фондові колекції національного музею українського народного декоративного мистецтва та нз «софія київська» поповнено кількома відреставрованими виробами, віднайденими під час натурних обстежень. проведено реставрацію панно «місто на семи горбах» г. севрук (2021–2022). автором дисертаційного дослідження створено відеопроєкт «покликання бути керамісткою» з нагоди 100-літнього ювілею о. грудзинської (липень 2023 р.).

Охоронні документи на ОПВ:

Літературні та художні твори

Досліджувані у дисертації твори перейшли у суспільне надбання, чи використовуються згідно ст.444 ЦК України та ст. 22 п.2.1, 2.2, 2.14 Закону України «Про авторське право і суміжні права» із змінами, внесеними згідно із Законами № 2849-ІХ від 13.12.2022, № 2974-ІХ від 20.03.2023 про випадки правомірного використання твору без згоди автора.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Русяєва Марина Вікторівна

2. Maryna V. Rusiaieva

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0498-0611

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гамалія Катерина Миколаївна

2. Kateryna M. Gamaliia

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8982-2005

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хижинський Володимир Вікторович

2. Volodymyr V. Khyzhynsky

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8450-9087

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука

Код за ЄДРПОУ: 21598958

Місцезнаходження: вул. Михайла Бойчука, 32, Київ, 01103, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мотиль Романа Ярославівна

2. Romana Y. Motyl

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6936-0328

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ревенок Наталія Миколаївна

2. Nataliia M. Revenok

Кваліфікація: к. мист., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1852-186X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Селівачов Михайло Романович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Селівачов Михайло Романович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кашшай Олена Степанівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна